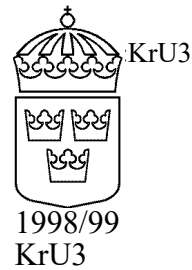

Kulturutskottets betänkande

1998/99:KrU3

Radio- och TV-frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionsyrkanden om radio- och TV-frågor från allmänna motionstiden hösten 1998.

Förslag om ett nytt innehåll i public service-uppdraget och ändrad organisation av Sveriges Television (SVT) avstyrks. Utskottet uttalar att det är naturligt att förberedelserna inför en ny tillståndsperiod för public service-företagen genomförs av en parlamentarisk beredning med företrädare för samtliga riksdagspartier och att de frågor som motionärerna berört kommer att behandlas av en sådan beredning. Även yrkanden om att privatisera en av SVT:s kanaler, två av Sveriges Radios (SR) kanaler och Utbildningsradion (UR) avstyrks.

I betänkandet behandlas frågor om funktionshinder tillgång till TV. Utskottet anser att det bör vara en förutsättning för ett förnyat sändningstillstånd för SVT att kraven på företaget i detta hänseende höjs ytterligare i jämförelse med kraven i nu gällande tillstånd. Yrkandena avstyrks liksom ett förslag om att handikappföreningar skall få informera om sin verksamhet i SVT.

Ett yrkande om behovet av forskning när det gäller underhållningsvåldets inverkan på barn och ungdom avstyrks med hänvisning bl.a. till de stora insatser som görs inom olika institutioner för att få överblick över aktuella forskningsinsatser. Utskottet avstyrker även ett yrkande om att SVT:s årliga public service-rapport skall följas upp vad gäller utvecklingen av program med våldsinslag. Utskottet förutsätter att såväl Granskningsnämnden för radio och TV som regeringen gör en sådan uppföljning. Vidare avstyrks förslag om att Sverige inom Europeiska unionen (EU) skall verka för konsumentens makt mot våld i TV. Utskottet konstaterar bl.a. att arbete redan pågår inom EU för att motverka medievåldet.

Utskottet avstyrker förslag som syftar till att det i public service-uppdraget skall tas särskild hänsyn till homosexuella. Utskottet konstaterar att det inte finns något som hindrar public service-företagen från att sända program med och för homosexuella.

Motionsförslag som syftar till att TV-tittaren inte skall behöva betala särskild avgift för att få tillgång till SVT:s krypterade digitala marksändningar avstyrks av utskottet som anser att det inte är motiverat att uttala sig om huruvida SVT efter innevarande tillståndsperiod skall tillåtas kryptera programmen och ta ut avgift för programkort. Yrkanden som bl.a. syftar till att

SVT skall erbjuda sina programkanaler gratis åt kortoperatörer för distribution via satellit och att public service-företagens program skall distribueras via Internet avstyrks likaledes.

Utskottet avstyrker även förslag om språkvård i radio och TV, nordiska TV-sändningar via kabelnät, reklamförbud för SVT och SR, TV-kanal för direktsända politiska debatter och en särskild folkbildningskanal.

Till betänkandet har fogats elva reservationer.

Motionerna

1998/99:Kr205 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att Sveriges Televisions sändningar snarast möjligt görs tillgängliga för synskadade.

1998/99:Kr211 av Göte Jonsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjligheten för de synskadade att följa textade TV-program.

1998/99:Kr217 av Ingrid Burman m.fl. (v) vari yrkas

2. att riksdagen begär att regeringen vid nästa förhandlingstillfälle med SVT och övriga kanaler som ingår i det marksända digital-TV-nätet tar upp frågan om hörselskadades tillgång till TV-utbudet.

1998/99:Kr227 av Åke Carnerö och Tuve Skånberg (kd) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det i sändningstillstånden för kommersiella företag som sänder radio eller TV skall finnas en bestämmelse om god språkvård,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppföljning av hur språkvårdsfrågorna beaktas av public service-företagen.

1998/99:Kr251 av Birgitta Sellén och Marianne Andersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om TV:s tillgänglighet för synskadade.

1998/99:Kr252 av Yvonne Ruwaida (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om mångfaldsperspektivet i public service-medierna.

1998/99:Kr256 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om public service-verksamhetens uppgift och inriktning,

1998/99:Kr270 av Carin Lundberg och Kristina Zakrisson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att staten i de kommande avtalen om sändningstillstånd skriver in att antalet sändningstimmar med program som är textade och syntolkade successivt skall öka enligt ovan beskrivna modell.

1998/99:Kr271 av Marianne Jönsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändig änd-

ring i avtalet med Sveriges Television AB för att möjliggöra för handikapporganisationerna att i t.ex. Anslagstavlan ge en kort information om sin verksamhet.

1998/99:Kr272 av Inger Davidson m.fl. (kd) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av forskning vad gäller underhållningsvåldets inverkan på barn och ungdom,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sveriges Televisions årliga rapport till regeringen om hur public service-uppdraget uppfyllts,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om talad textremsa för synskadade,

1998/99:Kr274 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

46. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konsumentmakt i mediasammanhang,

48. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillgängligheten för nordiska sändningar i Sverige,

49. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppläst text i TV,

50. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om direktsända politiska debatter,

55. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om reklam,

1998/99:Kr276 av Charlotta L Bjälkebring m.fl. (v) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att de sändningar som gäller SVT:s allmänna del även fortsättningsvis skall sändas okrypterat,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en särskild folkbildningskanal,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att förhandlingar om etablering av en nyhetskanal utanför Stockholmsregionen bör ingå i diskussionerna inför nästa avtalsperiod,

1998/99:K231 av Helena Bargholtz m.fl. (fp) vari yrkas

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om public service-bolagens skyldighet att göra program tillgängliga på nätet.

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en särskild nätkanal med sändningar bl.a. från riksdagen.

1998/99:K323 av Per Unckel m.fl. (m) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avgifter för mottagning av licensbetalda program,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av public service-uppdraget,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om privatisering av TV- och radiostationer,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utförsäljning av Utbildningsradion,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om satellitdistribution av SVT:s program.

1998/99:So212 av Barbro Westerholm (fp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om textning av TV-program.

Vissa bakgrundsuppgifter

Genom sitt ställningstagande till regeringens proposition 1995/96:161 beslutade riksdagen våren 1996 om public service-verksamheten för tiden 1997–2001 (bet. 1995/96:KrU12, rskr. 1995/96:297). Vidare beslutade riksdagen anta regeringens förslag till radio- och TV-lag (prop. 1995/96:160, bet. 1995/96:KU29, rskr. 1995/96:296).

Beslutet om public service-företagen och deras verksamhet innebär i huvudsak följande.

- Sändningstillståndet för Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Radio AB (SR) är femårigt och gäller fr.o.m. den 1 januari 1997 t.o.m. den 31 december 2001.
- För Sveriges Utbildningsradio (UR) skulle tillståndsperioden vara tvåårig och gälla fr.o.m. den 1 januari 1997 t.o.m. den 31 december 1998. Hösten 1998 beslutade riksdagen att förlänga UR:s sändningstillstånd från den 1 januari 1999 t.o.m. den 31 december 2001 (prop. 1997/98:184, yttr. 1998/99:KrU2y, bet. 1998/99:KU13, rskr. 1998/99:100).
- De tre programföretagen ägs av en nybildad stiftelse som ersätter de tre tidigare ägarstiftelserna.
- Programföretagen har fått ett public service-uppdrag med i huvudsak följande innehåll. SVT:s, SR:s och UR:s sändningar skall vara rikstäckande. Programverksamheten skall präglas av redaktionell självständighet, opartiskhet och saklighet, demokratiska värden, mångfald och decentralisering samt av folkbildningsambitioner. Vidare skall programmen ha hög kvalitet. Programföretagen skall ha ett kulturansvar och ett ansvar för att producera minoritetsprogram. Programmen skall spegla förhållandena i hela landet.
- Programföretagen skall ha en distriktsorganisation som speglar hela landet.
- Programföretagen skall årligen följa upp och rapportera hur public service-uppdraget uppfyllts. En uppföljningsrapport skall inlämnas till Granskningsnämnden för radio och TV.
- SVT skall ha två självständiga nyhetsredaktioner. Arbetet med nyheter och samhällsfrågor skall bedrivas så att olika perspektiv präglar verksamheten.
- Den andel av allmänproduktionen som i SVT:s och SR:s rikssändningar produceras utanför Stockholm under tillståndsperioden skall ökas till minst 55 %. (Enligt de regler som gällde vid tidpunkten för riksdagens ställningstagande skulle minst 50 % av SVT:s och minst 40 % av SR:s allmänproduktion i rikssändningar göras utanför Stockholm.)

- Programföretagens sändningar skall nå minst 99,8 % av den bofasta befolkningen.
- Sändningsrätten för SVT skall omfatta två TV-kanaler inkl. text-TV och för SR fyra radiokanaler. UR skall få sända i SVT:s och SR:s kanaler.
- Programföretagen skall finansieras med TV-avgiftsmedel som riksdagen anvisar från rundradiorörelsens resultatkonto (rundradiokontot). Medelstildelningen till programföretagen skall liksom tidigare värdesäkras genom ett särskilt index, det s.k. Sveriges Radio-indexet. Likaså skall medelstildelningen till utlandskanalen Radio Sweden (inom SR) värdesäkras med utgångspunkt i nämnda kompensationsindex.
- Särskilda regler för sponsring skall gälla.
- Granskningsnämnden för radio och TV finansieras liksom tidigare över både statsbudgeten och rundradiokontot. Granskningsnämnden har tillsyn över efterlevnaden av regler för sändningarnas innehåll samt beslutar om sanktioner vid bristande efterlevnad av dessa.

Hösten 1996 godkände riksdagen en s.k. fördelningsnyckel som innebär att tillgängliga medel skall fördelas med 60,57 % för SVT, 34,67 % för SR och 4,76 % för UR (prop. 1996/97:1 bil. 7 utg.omr. 17, bet. 1996/97:KrU3, rskr. 1996/97:82). Utöver de medel som fördelas mellan de tre programföretagen enligt nyckeln beräknas särskilda medel för Radio Sweden.

I december 1996 beslutade regeringen om sändningstillstånd för SVT, SR och UR. Ett antal villkor har med utgångspunkt i det tidigare nämnda riksdagsbeslutet fogats till tillstånden. Riksdagen beslutar årligen om medelstildelning till programföretagen. Regeringen fastställer vissa s.k. anslagsvillkor för företagen beträffande ekonomiska förutsättningar, organisation samt uppföljning och utvärdering.

Vidare kan nämnas att Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB), som ägs av SVT, SR och UR, ansvarar för TV-avgiftsuppbörden och avgiftskontrollen. Ett avtal mellan staten och RIKAB reglerar bolagets uppgifter. Influtna medel placeras på det s.k. rundradiokontot hos Riksgäldskontoret.

Fr.o.m. den 1 januari 1998 ansvarar RIKAB för förvaltningen av rundradiomedlen, vilket tidigare SVT gjorde (prop. 1996/97:165, bet. 1997/98:KrU2, rskr. 1997/98:26). Staten tillhandahåller genom Riksgäldskontoret det rörelsekapital som rundradiorörelsen, dvs. SVT, SR, UR och Granskningsnämnden, behöver när avgiftsmedlen inte räcker till.

TERACOM Svensk Rundradio AB (Teracom) är huvudman för rundradionätet. Teracom skall ge sändningsberättigade programföretag tillgång till sändarnätet på likvärdiga villkor. Verksamheten regleras i avtal mellan Teracom och public service-företagen.

Riksdagen godkände våren 1997 ett regeringsförslag om att TV-sändningar med digital teknik skall införas i marknätet med möjlighet för staten att successivt ta ställning till om och på vilket sätt verksamheten skall fortsätta (prop. 1996/97:67, yttr. 1996/97:KrU4y, bet. 1996/97:KU17, rskr. 1996/97:178). Regeringen har därefter – i november 1997 – fastställt att marksända digitala TV-sändningar får äga rum i fem områden i landet, nämligen Stockholm med Mälardalen och Uppsala, Norra Östergötland, Södra och nordöstra Skåne, Göteborg med omnejd samt Sundsvall med omnejd.

(Digitala ljudradiosändningar pågår i ett begränsat antal områden efter beslut av riksdagen våren 1995. Se prop. 1994/95:170, bet. 1994/95:KU47, rskr. 1994/95:369.)

Regeringen beslutade i november 1997 medge att SVT skall få inleda sändningar via satellit för att nå allmänheten i Sverige. Vidare beslutade regeringen vid samma tillfälle att SVT får inleda sändningar i nya programkanaler. Sändningarna i de nya kanalerna skall vara tillgängliga för allmänheten i Sverige utan villkor om särskild betalning utöver erlagd TV-avgift.

Regeringen beslutade i juni 1998 att SVT, UR och TV 4 samt ytterligare ett antal privata programkanaler skulle få inleda digitala TV-sändningar i marknätet. Sändningarna skulle i de flesta fallen inledas senast den 1 januari 1999 samt – i något fall – senast den 1 april 1999. Enligt regeringsbeslut i december 1998 ändrades tidpunkten för inledningen av sändningarna i marknätet till att gälla senast den 1 april 1999 för samtliga företag.

Ovan nämnda regeringsbeslut från juni 1998 innebär för SVT:s och UR:s del att företagens digitala marksändningar även skall sändas till allmänheten i Sverige via satellit. Bestämmelsen avser dock inte någon skyldighet för företagen att sända regionala program över satellit.

Riksdagen beslutade i december 1998 att särskilda medel från rundradiofonden skall tilldelas SVT, SR och UR för förnyelse med anledning av övergången till ny teknik (prop. 1998/99:1 utgiftsområde 17, bet. 1998/99:KrU1, rskr. 1998/99:55). Samtidigt beslutade riksdagen på förslag av regeringen att SVT skall tilldelas särskilda medel ur rundradiofonden för särskilt kvalificerad programproduktion som t.ex. dokumentärer, dramatik och program för barn och ungdom.

Utskottet

Inledning

I detta betänkande behandlas motioner som väckts under allmänna motions-tiden under innevarande riksmöte, 1998/99. Flertalet frågor har behandlats av riksdagen vid tidigare tillfällen.

Det framtida public service-uppdragets innehåll

I tre yrkanden behandlas frågor av övergripande karaktär om public service-uppdragets innehåll under programföretagens nästa tillståndsperiod, som börjar den 1 januari 2002.

Motionärerna bakom motionerna Kr256 (m) yrkande 3 och K323 (m) yrkande 8 föreslår att public service-begreppet skall ges en ny innebörd. Det är inte rimligt – menar motionärerna – att public service-uppdraget utformas i syfte att det skall dominera programutbudet för publiken. I stället bör syftet vara att publiken skall tillföras ett utbud av program som den annars inte kan få tillgång till. Inför en ny tillståndsperiod bör krav ställas på att programverksamheten skall utvecklas mot ökad kvalitet och fördjupning. Public service-verksamheten bör ges förutsättningar att uppnå en tydlig identitet i den nya mediemiljön, anser motionärerna och pekar ut de programområden

där programföretagen i dag har sin starkaste ställning gentemot publiken, områden som enligt motionärerna bör utvecklas ytterligare. Hit hör bl.a. barn- och ungdomsprogram och samhällsbevakning. Motionärerna anser också att public service-företagen har förutsättningar att vara ledande institutioner i det svenska kulturlivet och utgöra en nyskapande kraft i det svenska kultursamhället.

Förslaget i motion Kr276 (v) syftar till en ändring av SVT:s organisation. Motionärerna bakom motionen anser att Stockholmsdominansen i de riktäckande TV-kanalerna måste brytas. I beredningsarbetet inför nästa tillståndperiod bör förhandlingar föras om att etablera en nyhetskanal utanför Stockholm (yrkande 8).

Då det gäller förslaget i de två förstnämnda motionerna, Kr256 (m) och K323 (m), erinrar utskottet om att utskottet avstyrkte liknande yrkanden under föregående riksmöte. Utskottet underströk därvid att frågan om public service-verksamhetens roll och public service-begreppets regler om redaktionell självständighet, opartiskhet och saklighet, demokratiska värden, mångfald, decentralisering, hög kvalitet, kulturansvar m.m. har central betydelse för de demokratiska värdena. Vidare framhöll utskottet att den snabba tekniska utveckling som äger rum på etermedieområdet givetvis påverkar public service-verksamheten och ställer krav på beslutsfattarna att överväga om och i så fall hur public service-begreppet bör omdefinieras. Erfarenheterna från programföretagens verksamhet under den nuvarande tillståndstiden borde – menade utskottet – ligga till grund för riksdagens ställningstagande till innehållet i public service-uppdraget för nästa tillståndstid (bet. 1997/98:KrU11 s. 6). Utskottet intar alljämt samma ståndpunkt.

Beträffande förslaget i motion Kr276 (v) att SVT skall etablera en nyhetsredaktion utanför Stockholm vill utskottet erinra om de bestämmelser i SVT:s nuvarande sändningstillstånd som innebär att nyhetsförmedling och samhällsbevakning i företagets sändningar skall utgå från olika perspektiv, så att händelserna inte ensidigt värderas utifrån Stockholms perspektiv (10 §). Vidare framgår det av SVT:s anslagsvillkor dels att företaget skall ha två självständiga nyhetsredaktioner, dels att andelen allmänproduktion i företagets rikssändningar som produceras utanför Stockholm under tillståndstiden skall öka till minst 55 % (regeringsbeslut 1998-12-17, p. 12 resp. 16).

Utskottet vill i sammanhanget tillägga följande.

Med tanke på public service-verksamhetens centrala betydelse för demokratiska värden och på de pågående stora förändringarna av medielandskapet är det angeläget att bred politisk enighet kan uppnås om inriktningen av public service-uppdraget efter år 2001, då nuvarande sändningstillstånd löper ut för de tre programföretagen. Utskottet anser att det därför är naturligt att förberedelserna inför en ny tillståndstid genomförs av en parlamentarisk beredning med företrädare för samtliga riksdagspartier i likhet med vad som var fallet inför nuvarande tillståndstid. Utskottet förutsätter att ett sådant beredningsarbete påbörjas i god tid före den nya tillståndstiden.

Vid en sådan parlamentarisk beredning bör beaktas att de tekniska förutsättningarna för allmänheten att ta del av programutbudet med stor sannolikhet kommer att ändras och att mediemiljön – som nämns i motionerna Kr256 (m) och K323 (m) – genomgår en stark omvandling.

Utskottet är medvetet om att ett sådant beredningsarbete torde bli omfattande och även innebära ekonomiska och organisatoriska överväganden. Det är därför naturligt att också överväga frågor om omfattningen av den regionala produktionen i såväl radio som television och frågan om SVT bör etablera en nyhetskanal någonstans i landet utanför huvudstaden, som föreslås i motion Kr276 (v).

Utskottet avser inte att i detta betänkande ge en heltäckande bild av vilka frågor som bör belysas i ett sådant beredningssammanhang. I det följande (främst i avsnittet Programverksamhet) kommer likväl några punkter att tas upp beträffande public service-uppdragets innehåll m.m. med anledning av nu aktuella motioner. Självfallet finns även andra angelägna frågor som en parlamentarisk beredningsgrupp bör ges möjlighet att arbeta med.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de tre nu aktuella motionsyrkandena.

Fråga om privatisering av programföretag

Frågan om privatisering av några public service-kanaler behandlas i motion K323 (m). Yrkande 9 i motionen syftar till att en av SVT:s programkanaler och två av SR:s programkanaler skall privatiseras. Motionärerna menar att utrymme härför skapas genom att public service-kanalerna koncentrerar sin verksamhet till kvaliteten i stället för kvantitet och dominans.

I samma motion föreslås – med hänvisning till att de programsändande kanalerna kan köpa utbildningsprogram från många olika företag – att UR skall utbjudas till försäljning (yrkande 11).

Förslag liknande de nu aktuella har avstyrkts av utskottet vid olika tillfällen, senast våren 1997 då utskottet bl.a. anförde att public service-verksamheten har ett stort värde även i en tid när det totala utbudet av radio- och TV-program mångdubblats. Nästan alla svenska hushåll nås av SVT:s två kanaler och TV 4. För att i stort sett hela befolkningen skall kunna ha tillgång till ett brett programutbud är det, anförde utskottet, nödvändigt att SVT även i fortsättningen får sända i två kanaler. På motsvarande sätt är det angeläget att radiopubliken i hela landet nås av ett brett utbud genom SR:s sändningar. Ett förverkligande av motionärernas förslag skulle innebära en väsentlig minskning av mångfalden i utbudet för en stor del av befolkningen (bet. 1996/97:KrU8 s.6).

Utskottet intar alltså samma ståndpunkt.

Utskottet är inte berett att förorda en ändring av riksdagens tidigare beslut då det gäller frågan om privatisering av programföretagen. Motion K323 (m) yrkandena 9 och 11 avstyrks.

Programverksamhet

Funktionshinderades tillgång till radio och TV, m.m.

I ett antal motionsyrkanden behandlas frågor som rör funktionshinderades tillgång till radio och TV.

Tillståndsvillkoren för SVT, SR och UR innehåller en likalydande bestämmelse om att företagen är skyldiga att beakta funktionshinderades behov. Genom att utnyttja befintlig och ny teknik skall företagen under tillståndsperioden öka möjligheterna för funktionshinderade att ta del av programmen. I fråga om program om och för funktionshinderade skall de tre företagen sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser (18, 20 resp. 13 §).

Vidare skall de tre företagen enligt bestämmelser i anslagsvillkoren för resp. företag årligen följa upp och rapportera hur public service-uppdraget följts (anslagsvillkoren för år 1999 för SVT, SR resp. UR p. 20, 15 resp. 14). En första uppföljningsrapport för år 1997 inlämnades våren 1998 från företagen till Kulturdepartementet och till Granskningsnämnden för radio och TV. Syftet med ett sådant uppföljningsarbete är att skärpa företagets fokus på hur uppdraget uppfylls och att ge statsmakterna ett underlag inför förnyade tillståndsvillkor. (Se prop. 1995/96:161 s. 74.) Av anslagsvillkoren framgår även att SVT, SR och UR sinsemellan skall fördela ansvaret för olika slags insatser för funktionshinderade. Eventuella överenskommelser i frågan skall tillställas Kulturdepartementet och Granskningsnämnden.

Frågan om *SVT:s tillgänglighet för synskadade* tas upp i fem yrkanden.

Förslagen motionerna Kr205 (m), Kr211 (m), Kr251 (c), Kr272 (kd) yrkande 4 och Kr274 (mp) yrkande 49 syftar till att textremsan i textade program skall läsas upp i en särskild ljudkanal. Enligt motionärerna bakom motion Kr274 (mp) bör uppläsningen i en sådan ljudkanal inte göras av en syntetisk röst.

Utskottet som behandlade liknande motioner under föregående riksmöte redovisade då bl.a. att en överenskommelse träffats mellan SVT, SR och UR i september 1997 om insatser för funktionshinderade. Av denna framgår att synskadade ställt krav på att SVT:s utländska program skall göras tillgängliga för dem. Översättningstexten kan – sägs det i överenskommelsen – användas för att generera syntetiskt tal i s.k. talsyntesutrustning, även benämnd prator. Även text-TV-utbudet kan göras tillgängligt genom pratorn. Lämplig mottagarutrustning finns emellertid inte till rimlig kostnad för enskilda hushåll. SVT har ingående studerat frågan och fortsätter följa utvecklingen på området, bl.a. i samarbete inom European Broadcasting Union (EBU). Av överenskommelsen framgår vidare att SVT under tillståndsperioden avser att genomföra realistiska försök med s.k. syntolkning, vilket innebär att det visuella skeendet i ett TV-program beskrivs.

Utskottet konstaterar nu liksom under föregående riksmöte att det ankommer på SVT att som självständigt företag avgöra om och när översättningstext skall göras tillgänglig på det sätt som motionärerna föreslår.

Enligt utskottets uppfattning bör det i förebereidelsearbetet inför nästa tillståndsperiod ingående diskuteras hur synskadades tillgång till TV-programmen kan förbättras. En av förutsättningarna för ett förnyat sändningstillstånd för SVT bör enligt utskottets mening vara att kraven på företaget i detta hänseende höjs ytterligare i jämförelse med kraven i nu gällande tillstånd. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att SVT inom kort kommer att inleda digitala sändningar över marknätet. Den digitala sändningstekniken

kommer att medföra stor överföringskapacitet och möjlighet till fler programtjänster, något som borde kunna förbättra situationen för de synskadade.

Utskottet förutsätter att regeringen i förberedelserna inför kommande tillstånd beaktar vad utskottet här har anfört. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr205 (m), Kr211 (m), Kr251 (c), Kr272 (kd) yrkande 4 och Kr274 (mp) yrkande 49.

Frågan om *tillgängligheten till TV-program för hörselskadade* i SVT:s och andra TV-kanalers utbud tas upp i tre motionsyrkanden.

Förslaget i motion Kr270 (s) syftar till att programtextningen i SVT och TV 4 successivt skall öka. Liknande syfte har förslaget i motion So212 (fp) (yrkande 3).

Motionärerna bakom motion Kr217 (v) anser att regeringen vid nästa förhandlingstillfälle med SVT, TV 4 och övriga kanaler som fått tillstånd att sända TV-program över det digitala marknätet skall ta upp frågan om hörselskadades tillgång till TV-utbudet (yrkande 2).

Utskottet behandlade våren 1997 frågan om textning av SVT:s program. En utförlig redogörelse för den programtextning som görs inom företaget återfinns i betänkande 1996/97:KrU8 (s. 8–9). Redogörelsen visar att SVT gjort betydande insatser på området. Av SVT:s public service-uppföljningsrapport för år 1997 framgår att företaget ökade sin programtextning kraftigt från år 1996 till år 1997, nämligen med drygt 300 timmar till 2 463 timmar. (Det totala antalet sändningstimmar uppgick år 1996 till 8 245 timmar och år 1997 till 8 560 timmar.) Utskottet har inhämtat att SVT:s programtextning ökat ytterligare till år 1998. Någon precisering av ökningen har inte kunnat lämnas av företaget.

Av den ovan nämnda överenskommelsen mellan SVT, SR och UR om programverksamheten om och för funktionshindrade framgår bl.a. att kunskap om hörselhandikappades problem och behov då det gäller ljudkvalitet förmedlas i SVT:s internutbildning och att ljudkvaliteten bevakas löpande under inspelning och bearbetning av programmen.

Även då det gäller TV 4 har det från statens sida ställts krav i nu aktuellt hänseende. Av 5 § i TV 4:s sändningstillstånd framgår att programföretaget skall göra stora underhållningsprogram och svensk dramatik tillgängliga för funktionshindrade i minst samma omfattning som under år 1996. Vidare skall verksamheten för funktionshindrade under tillståndsperioden utökas i den mån nya tekniska förutsättningar gör detta möjligt inom ramen för oförändrade kostnader.

De tillstånd att sända television med digital sändningsteknik som regeringen meddelade ett antal privata programföretag i juni 1998 och som gäller till utgången av december 2002 har inte förenats med några villkor om tillgänglighet för funktionshindrade.

Enligt utskottets uppfattning är det av största vikt att även frågan om hörselskadades förbättrade tillgång till public service-TV beaktas i kommande public service-beredning. Även de möjligheter som följer med övergången till digitaliserade sändningar att ge hörselskadade bättre service bör diskuteras i beredningsarbetet. På samma sätt som när det gäller synskadades tillgång till SVT:s program bör en förutsättning för ett förnyat sändningstill-

stånd för SVT vara att tillgängligheten för hörselskadade förbättras ytterligare.

Utskottet konstaterar – då det gäller kraven på andra programföretag än SVT – att dessas verksamhet ligger utanför utskottets beredningsområde. Utskottet inskränker sig därför till att understryka vikten av att även dessa programföretag verkar för att göra sina program tillgängliga för personer med funktionshinder.

Utskottet förutsätter att regeringen i förberedelserna inför kommande tillstånd beaktar vad utskottet här har anfört. Motionerna Kr217 (v) yrkande 2, Kr270 (s) och So212 (fp) yrkande 3 avstyrks därmed.

I en motion, Kr271 (s), behandlas frågan om *handikapporganisationernas informationsmöjlighet i SVT*. Motionen syftar till att SVT:s sändningsvillkor skall ändras så att handikapporganisationer, i likhet med vad som nu gäller för myndigheter, får möjlighet att informera om sin verksamhet t.ex. i programmet Anslagstavlan.

Enligt sändningsvillkoren skall SVT kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. SVT skall tillse att meddelandet ges en lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten (19 §).

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsförslag med liknande innehåll, senast våren 1998 (bet. 1997/98:KrU11). Utskottet ansåg inte att det var motiverat att under löpande tillståndperiod ta initiativ till en vidgning av den krets som har rätt att kostnadsfritt sända meddelanden i SVT. Utskottet intar alltså samma ståndpunkt. Motionen avstyrks därmed.

Mediets genomslagskraft

Enligt radio- och TV-lagen (1996:844) får program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder inte sändas i televisionen under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt (6 kap. 2 §). Det anses exempelvis vara försvarligt att visa våldsskildringar som ingår som ett led i nyhetsförmedlingen. (Se prop. 1995/96:160 s. 172.)

Enligt radio- och TV-lagen får villkor för sändningstillstånd avse bl.a. skyldighet att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (3 kap. 2 § första stycket p. 9). En bestämmelse av denna innebörd återfinns i SVT:s nu gällande sändningstillstånd (7 §). Enligt sistnämnda paragraf bör SVT ägna stor uppmärksamhet åt sättet att skildra våld i nyhetsprogram och andra program som informerar publiken om det faktiska våld som förekommer.

Enligt anslagsvillkoren skall SVT – som nämnts i det föregående – årligen följa upp och rapportera hur public service-uppdraget uppfyllts.

Granskningsnämnden för radio och TV utövar tillsyn över efterlevnaden av regler för sändningarnas innehåll.

Våldsskildringsrådet bildades år 1990 som ett led i arbetet med skadliga våldsskildringar. Rådet arbetar som en kommitté under Kulturdepartementet och har i uppgift att verka mot skadliga våldsskildringar genom information, utbildning och opinionsbildning. Rådets uppgifter är bl.a. att

- samordna statliga myndigheters åtgärder mot skadliga våldsskildringar i rörliga bilder,
- stödja organisationer och grupper som engagerar sig i frågorna ,
- följa och sprida forskning inom området,
- följa marknadsutvecklingen och förmedla kunskap om medieutbudet,
- verka för ökad mediekunskap i skolan,
- ta initiativ till projekt,
- bekämpa otillåtna våldsskildringar,
- utvärdera samhällets insatser.

Europeiska unionens (EU) råd har antagit en rekommendation om skydd av minderåriga och den mänskliga värdigheten (rek. 98/560/EG). Rekommendationen syftar till att genom självreglering inom mediebranscherna stärka skyddet för minderåriga och den mänskliga värdigheten inom såväl traditionella audiovisuella medier som nya elektroniska medier. Med anledning härav har Våldsskildringsrådet nyligen fått tilläggsdirektiv (dir. 1998:110). Enligt direktiven skall rådet

- informera berörda branscher om innehållet i rekommendationen,
- följa branschernas självreglerande arbete med de frågor som rekommendationen omfattar,
- fungera som stöd och samtalspartner i frågor som rör skydd av barn och den mänskliga värdigheten, om branscherna så önskar,
- fortlöpande rapportera till Kulturdepartementet och Näringsdepartementet om hur branschernas självregleringsarbete fortskrider.

Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet fick år 1996 ett uppdrag, initierat av Unesco, att etablera ett internationellt "clearinghouse" (ung. informationscentrum) rörande barn och medievåld, The Unesco International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen. För att åstadkomma en fruktbar forskning och en konstruktiv samhällsdebatt kring barn och medievåld har det ansetts att det krävs en organisation för dokumentation och information om forskningsresultat och pågående forskning till olika brukargrupper. En övergripande utgångspunkt för Nordicoms arbete inom detta område är konventionen om barns rättigheter. Nordicom informerar olika brukargrupper, forskare, lärare studenter, politiska beslutsfattare, företrädare för olika intresseorganisationer, medieföretag etc. om aktuella forskningsresultat, pågående forskning, barns tillgång till medier och deras medieanvändning, medieutbildning, reglering och självreglering samt olika aktiviteter inom området.

Informationscentret ger ut en årsbok som innehåller analyserande artiklar, redovisning av pågående forskning, aktuell litteratur, statistik, översikter över åtgärder och lagstiftning samt positiva alternativ till våld. En mer löpande informationsservice erbjuds genom utgivningen av ett nyhetsbrev.

I tre motioner behandlas frågor med anknytning till medievåldet.

I motion Kr272 (kd) understryks *behovet av forskning när det gäller underhållningsvåldets inverkan på barn och ungdom*. Motionärerna anför att det är viktigt att program med våldsinslag inte visas på tider då man kan förvänta sig att barn ser på TV. Varken direkt före eller efter barnprogram bör våldsinslag få förekomma, menar motionärerna. De flesta rön tyder på att tittaren på ett eller annat sätt omedvetet eller medvetet påverkas av underhållningsvåldet i medierna. För att få ännu mer kännedom om effekterna av medie våldet är allsidig forskning nödvändig (yrkande 2).

Utskottet anser att den fråga som motionärerna tar upp är värd stor uppmärksamhet av forskarsamhället. I likhet med motionärerna anser utskottet att det är angeläget att få klarhet i vilka effekter underhållningsvåldet i medierna har på tittarna. Det är också angeläget att undersöka om underhållningsvåld är mindre skadligt än s.k. nyhetsvåld och om vissa tittare är mer lättpåverkade än andra. Forskare i hela världen är sysselsatta med dessa och likartade frågor.

Som nämnts i det föregående följs svensk och internationell forskning inom området av Våldsskildringsrådet bl.a. genom konferenser. Genom sin skriftserie sprider rådet olika former av information, studier och forskningsresultat och bidrar på så sätt till samhällsdebatten om medie våldet. Vid det nordiska informationscentret i Göteborg har man i sin årsbok ambitionen att redovisa det samlade vetandet om barn och medie våld i världen.

Utskottet konstaterar att stora insatser görs från nu nämnda institutioner för att åstadkomma en överblick över aktuella forskningsinsatser. Utskottet anser – med hänvisning även till forskningens frihet – att det inte är påkallat med något riksdagens uttalande med anledning av motionsyrkandet, som således avstyrks.

I motion Kr272 (kd) yrkas att SVT:s årliga uppföljningsrapport skall följas särskilt noga vad gäller utvecklingen av *program som innehåller våldsinslag* (yrkande 3).

Granskningsnämnden har en viktig roll då det gäller att granska om SVT levt upp till bestämmelsen om att hänsyn skall tas till regeln om mediets genomslagskraft. SVT överlämnade en första rapport till nämnden våren 1998. I rapporten redovisar SVT den policy som företaget tillämpar när det gäller skildringar av såväl det fiktiva våldet som det verkliga våldet och som innebär följande.

- SVT skall allmänt visa återhållsamhet med grova våldsskildringar.
- Fiktiva grova våldsskildringar utan konstnärligt eller socialt värde och som riskerar att endast verka förråande, skall inte visas i SVT:s kanaler.
- Om grova våldsskildringar förekommer i fiktionsprogram skall sändningen förläggas till tidpunkter då barnpubliken allmänt sett inte tittar på TV. SVT placerar därför inte fiktionsprogram innehållande grova våldsskildringar före klockan 21.00. Samma princip gäller trailrar som innehåller våld.
- SVT är skyldigt att spegla det existerande våldet i samhället i nyhets-, samhälls- och dokumentärprogram. Det kan ibland innebära att SVT måste visa bilder som kan verka upprörande på publiken. Det finns dock tillfällen då sådan upprördhet är ofrånkomlig för den fulla förståelsen av vad som skildras. Onödigt närgången och detaljerad bildjournalistik skall däremot inte förekomma.

- SVT undviker så långt möjligt att placera nyhetsprogram i anslutning till barnprogram. Om nyheter ändå måste sändas i anslutning till barnprogram, t.ex. extrasändning, skall nyhetsredaktionen visa särskild hänsyn.
- I både nyhetsprogram och fiktionsprogram skall, oavsett sändningstidpunkt, förvarnas i påannons eller programpresentation om det följande programmet/inslaget innehåller våldsscener som kan verka uppskakande på tittarna.

I rapporten framgår också att SVT har förbundit sig att följa de riktlinjer för våldsskildringar som European Broadcasting Union (EBU) har antagit.

Granskningsnämnden har inte haft något att erinra mot SVT:s uppföljningsrapport.

Det kan tilläggas att Våldsskildringsrådet nyligen har publicerat resultatet av en undersökning av hur mycket våld fem stora TV-kanaler, SVT 1 och 2, TV 3, TV 4, Kanal 5 samt betalkanalerna TV 1000 sänd under en vecka år 1997. Av undersökningen framgår att SVT:s kanaler sänder minst tid med våldsssekvenser av de granskade kanalerna och dessutom har minskat tiden med våldsssekvenser, jämfört med ett tidigare undersökningstillfälle som avsåg en veckas sändningar under år 1995. Vidare framgår att det råder tydliga skillnader mellan public service-kanalerna och de övriga kanalerna när det gäller skildringar av grovt våld, sändningstider för våldsssekvenser och våldsskildringar i trailrar (Våldsskildringsrådets rapport nr 21).

Utskottet anser sig kunna konstatera att det skadliga medieivåld som barn och ungdomar möter framför allt distribueras via kabel- och satellitkanalerna, medan public service-kanalerna tycks motsvara det krav som staten ställer på dem i detta hänseende. Utskottet utgår vidare från att såväl Granskningsnämnden som regeringen noga följer SVT:s redovisning av hur public service-uppdraget uppfyllts då det gäller våldsskildringar. Motionsyrkandet påkallar därför inte någon riksdagens åtgärd. Det avstyrks således.

I detta sammanhang behandlas även motion Kr274 (mp), som tar upp frågan om *konsumentens makt i mediasammanhang*. I motionen anförts att det ökade utbudet av satellitsända kanaler har inneburit att våldet i TV blir grövre. Motionärerna anser att Sverige inom EU skall driva frågan om konsumentmakt. Ett sätt att öka konsumenternas makt vore att stifta lag om att våldsinslag i filmer skall varudeklarerars (yrkande 46).

Utskottet erinrar om att riksdagen nyligen tog ställning till regeringens förslag att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring i rådets direktiv 89/552/EEG (TV-direktivet). (Jfr prop. 1997/98:184, bet. 1998/99:KU13, rskr. 1998/99:100.) Beslutet innebär bl.a. att en bestämmelse införts i radio- och TV-lagen som gäller program som på olika sätt kan skada underåriga men som inte innehåller skadliga inslag av sådant slag att de är totalförbjudna. Sådana program skall antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden (6 kap. 2 §). Lagändringen trädde i kraft den 1 februari 1999.

Av en departementspromemoria, Genomförande av EG:s TV-direktiv (Ds 1998:21), framgår att EU-kommissionen enligt TV-direktivet tillsammans med berörda myndigheter i medlemsländerna skall undersöka möjliga fördelar och nackdelar med att genomföra ytterligare åtgärder i syfte att underlätta

föräldrars eller vårdnadshavares kontroll över vilka program minderåriga får se (artikel 22b.2 i nya TV-direktivet). Bakgrunden till bestämmelsen är förslag från Europaparlamentet om att det i direktivet skall tas in regler om att alla program skall kodas med avseende på skadlighet för minderåriga och att alla TV-mottagare som marknadsförs inom EG skall vara försedda med en teknisk anordning, som gör det möjligt att filtrera bort program, s.k. V-chip.

Utskottet konstaterar att arbete pågår inom EU för att motverka medie våldet. Utskottet förutsätter att regeringens linje i EU-arbetet syftar till att så långt möjligt skydda konsumenterna, framför allt barnen, från skadliga våldsinslag i medierna.

Utskottet vill tillägga att ett annat yrkande, nämligen yrkande 54, i den nu aktuella motionen berör frågan om begränsning av medie våldet med hjälp av V-chip. Eftersom yrkandet är av yttrandefrihetsrättslig art har det remitterats till konstitutionsutskottet och kommer att beredas där senare denna vår.

Utskottet anser – med hänvisning till det anförda – att motion Kr274 (mp) yrkande 46 inte föranleder någon åtgärd från riksdagens sida. Yrkandet avstyrks därför.

Språkvård

I två yrkanden i motion Kr227 (kd) behandlas frågor om *språkvård i radio och TV*. Motionärerna bakom motionen anser att ansvarig myndighet, dvs. Granskningsnämnden för radio och TV, skall följa upp hur språkvården beaktas i public service-företagen (yrkande 4). Vidare yrkas att det skall finnas bestämmelser om språkvård i sändningstillstånden för kommersiella företag som sänder radio eller TV (yrkande 3).

Utskottet som behandlade två likartade yrkanden under föregående riksmöte hänvisar till sitt betänkande 1997/98:KrU11 s. 12 och 13 för en utförlig redogörelse för gällande bestämmelser i radio- och TV-lagen (1996:844), i sändningstillstånden för SVT, SR, UR och TV 4, i lokalradio-lagen (1993:120) samt i Granskningsnämndens instruktion (1994:728). I samma betänkande redovisades även de språkvårdsinsatser som görs inom de tre public service-företagen.

Då det gäller motionsförslaget i yrkande 4, nämligen att ansvarig myndighet skall följa upp hur språkvården beaktas i public service-företagen, inskränker sig utskottet till att konstatera att språkvårdsfrågorna skall beaktas inom de tre företagen samt att det åligger Granskningsnämnden att följa att företagen lever upp till de villkor som angetts i sändningstillstånden.

Det kan tilläggas att SVT, SR och UR i mars 1998 lämnade in sina s.k. public service-rapporter första gången. SVT och SR har i sina rapporter kortfattat berört språkvårdsverksamheten.

Då det gäller förslaget i motionens yrkande 3, nämligen att det skall finnas bestämmelser om språkvård i sändningstillstånden för kommersiella företag, uttalade utskottet under föregående riksmöte bl.a. att det är viktigt med språkvård även i TV 4.

Med hänsyn till frågans vikt förutsatte utskottet att regeringen – då fråga uppkommer om fortsatt tillstånd för TV 4 eller nytt tillstånd för annat kommersiellt företag – överväger om det finns behov av att komplettera reglerna

om mediets genomslagskraft och om hög kvalitet med en särskild bestämmelse om språkvård.

Då det gällde frågan om språkvård i den privata lokalradion hänvisade utskottet till att en särskild utredare tillsatts med uppdrag att lägga fram förslag om villkoren för den framtida kommersiella lokalradion (dir. 1997:138). Utredningsarbetet har nyligen avslutats och resulterat i betänkandet Den framtida kommersiella lokalradion (SOU 1999:14). Enligt utskottets uppfattning är det naturligt att regeringen vid den fortsatta beredningen av villkoren för den privata lokalradion överväger möjligheten att – med tanke på det särskilda ansvar som bl.a. journalister och etermedier har för språkets utveckling – införa bestämmelser om språkvård.

I sammanhanget finns det anledning att erinra om att Svenska språknämnden våren 1998 till regeringen överlämnade ett förslag till handlingsprogram för att främja svenska språket. Programmet innefattar bl.a. förslag till mål för svensk språkvård samt förslag till framtida strategier och konkreta åtgärder för bevarandet av ett nationellt språk. Förslaget till handlingsprogram omfattar även åtgärder inom medieområdet. Bl.a. sägs att översättningars kvalitet måste säkras, framför allt i etermedierna, och att det för förlängd koncession skall krävas fullgod översättningskapacitet av TV- och radioföretag. Vidare anser Språknämnden att det bör kunna övervägas om en del av koncessionsavgifterna för kommersiella etermediekanaler skall avsättas för en fond för språklig vidareutbildning av de anställda inom dessa företag. Koncessionsgivande myndigheter bör också överväga möjligheten att i högre grad ange kvoter mellan svenska och nordiska program, angloamerikanska program och övriga utländska program. Vidare anser Språknämnden att åtgärder bör vidtas för att snabbare nå ut till producenter av texter och etermedieprogram med nya svenska ord för nya begrepp, som ofta introduceras med sina engelska benämningar, eller med gamla välkända svenska ord som ersättare för främmande modeord.

Förslaget till handlingsprogram bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet vill också tillägga att utskottet med glädje noterat att SVT inrättat ett årligt språkpris i syfte att främja det talade och skrivna språket samt stimulera intresset för språkbehandlingen i televisionen. Priset skall delas ut till medarbetare vid företaget.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet yrkandena 3 och 4 i motion Kr227 (kd).

Kulturell mångfald

I motion Kr252 (mp) diskuteras begreppen ”mångfald” och ”det mångkulturella Sverige”, begrepp som förekommer i public service-företagens sändningsvillkor. Motionären bakom motionen anför att det i förarbetena till nuvarande sändningstillstånd inte nämns att homosexuella som grupp skulle ha en självständig plats i det mångkulturella samhället. Vidare framhålls bl.a. att heterosexualiteten utgör norm i varje kultur som finns i Sverige och att identifikationsmöjligheten är av central betydelse för TV-tittaren. Motionären som saknar program med och för homosexuella yrkar att begreppen

”mångfald” och ”det mångkulturella Sverige” i public service-företagens kommande sändningstillstånd skall breddas till att inkludera homosexuella.

Som framgår av motionen är begreppen ”mångfald” och ”mångkulturell” centrala i nu gällande sändningsvillkor för public service-företagen.

Av proposition 1995/96:161 En radio och TV i allmänhetens tjänst 1997 – 2001 framgår bl.a. att programföretagen skall sända program av många olika slag och tillgodose skiftande behov och intressen hos landets befolkning. Även mindre gruppers intressen skall i görlig mån tillgodoses vid tidpunkter då en stor del av befolkningen har möjlighet att se programmen. Det skall finnas en mångfald i opinionsbildningen så att yttrandefriheten och möjligheten att uttrycka sig konstnärligt på olika sätt ges vida ramar inom public service-företagen. Vidare skall programföretagen tillhandahålla program som speglar det mångkulturella Sverige. Public service-verksamheten bör t.ex. tjäna en process som gör att nya etniska grupper inlemmas i det svenska samhället och ökar deras förutsättningar att delta i samhälls- och kulturdebatten (prop. 1995/96:161, s. 46, 56 och 57).

Utskottet konstaterar att det ankommer på programföretagen att själva besluta om programmets utformning och innehåll. Det finns emellertid – enligt utskottets uppfattning – inte något som hindrar företagen att sända program med och för homosexuella. Enligt utskottets uppfattning bör man i kommande parlamentariska beredning vara oförhindrad att ta upp till diskussion frågan om särskilda program för olika grupper i samhället som t.ex. de homosexuella. Utskottet är emellertid inte berett att föreslå att riksdagen skall göra något särskilt uttalande med anledning av motionsförslaget. Motionen avstyrks därmed.

Övriga frågor

Frågor om kryptering av SVT:s program m.m.

Av inledningen till detta betänkande framgår att riksdagen våren 1997 beslutade att *TV-sändningar* med digital teknik skall införas i *marknätet* med möjlighet för staten att successivt ta ställning till om och på vilket sätt verksamheten skall fortsätta (prop. 1996/97:67, ytr. 1996/97:KrU4y, bet. 1996/97:KU17, rskr. 1996/97:178). I juni 1998 beslutade regeringen att SVT, UR och TV 4 samt ytterligare ett antal privata programkanaler skulle få inleda digitala TV-sändningar i marknätet. Senast den 1 april 1999 skall programföretagen inleda sändningarna.

För att kunna ta del av de digitala TV-sändningarna via marknätet måste TV-tittaren ha en mottagarutrustning som omvandlar de digitala signalerna, så att dessa kan tas emot i dagens analoga TV-apparater. En sådan utrustning brukar kallas avkodare (alternativt dekoder, digitalbox eller set top box).

Ett bolag, Senda i Sverige AB (Senda), har bildats för att bl.a. ”paketera” de marknadsända programmen, dvs. erbjuda tittaren paket, bestående av program från en eller flera marknadsända programkanaler. Programföretagen har tillsammans med Senda kommit överens om att sändningarna i det digitala marknätet skall krypteras och att sändningarna skall göras tillgängliga med ett för samtliga företag gemensamt s.k. accesskort (också benämnt pro-

gramkort och smart card) som möjliggör avkryptering och åtkomst av program och tjänster. Överenskommelsen återfinns i regeringsbeslut 1998-06-25 bilaga 3.

SVT fick i november 1997 regeringens tillstånd att inleda *sändningar via satellit* för att nå allmänheten i Sverige. I juni 1998 beslutade regeringen att SVT:s och UR:s digitala marksändningar även skall sändas till allmänheten i Sverige via satellit. Beslutet innebär inte någon skyldighet för de två programföretagen att sända regionala program över satellit. För att kunna ta emot dessa satellitsändningar från SVT och UR måste TV-tittaren ha en parabolantenn – vilket gäller för all satellitmottagning – samt en avkodningsutrustning. Vidare krävs även här programkort för avkryptering. Förhandlingar om åtkomst m.m. pågår för närvarande mellan SVT och en tilltänkt kortoperatör.

Främst två kortoperatörer, nämligen Viasat och Canal Digital, är verksamma på den svenska satellit-TV-marknaden. Med begreppet kortoperatör avses i korthet ett företag som tillhandahåller programkort och därmed tillgång för TV-tittaren till en eller flera programkanaler. Viasat tillhandahåller analoga TV-kanaler, medan Canal Digital tillhandahåller både analoga och digitala satellit-TV-kanaler. De två företagens motsvarighet då det gäller markdistribuerad digital-TV är ovan nämnda företag Senda.

Det bör tilläggas att det för närvarande inte finns någon avkodningsutrustning (för omvandling av digitala TV-signaler till analoga TV-mottagare) som är anpassad till såväl markdistribution som kabel- eller satellitdistribution.

I sammanhanget bör även nämnas att den som abonnerar på den satellitsända kanalen SVT Europa som vänder sig till utlandssvenskar och till svensktalande i Finland måste ha både en avkodningsutrustning och ett programkort som hanteras av kortoperatören Connova i Motala.

Även *kabel-TV-verksamheten* bör kort beskrivas i sammanhanget.

Av Digital-TV-utredningens slutbetänkande Samordning av digital mark-sänd TV (SOU 1998:17) framgår följande.

Kabel-TV-utbudet i Sverige består främst av ett stort antal utländska satellitkanaler. Telia AB är dominerande kabel-TV-operatör i Sverige med över hälften av kabel-TV-marknaden. Telia har intentionen att digitalisera kabel- och telefonnäten för att till hushållen kunna överföra ett stort antal varierande tjänster, däribland traditionell television. Avsikten är att till så många hushåll som möjligt kunna erbjuda en bredbandskapacitet som inte bara ger stora möjligheter till enkelriktad överföring utan även interaktiva tjänster. De hushåll som är anslutna till Telias kabel-TV-utbud har tillgång till ett basutbud och till ett tilläggsutbud av TV-kanaler. För att kunna ta emot tilläggsutbudet krävs en avkodningsutrustning. Den första avkodare som Telia valt ger bara möjlighet att ta emot digitala kabelsändningar och kan inte kompletteras med någon sidoutrustning som skulle möjliggöra mottagning av digitala mark- eller satellitsändningar (s. 40 och 41).

Vidare bör nämnas att riksdagen nyligen har beslutat om vissa ändringar av radio- och TV-lagen då det gäller vidaresändningar i kabelnät och den s.k. must carry-principen. De nya bestämmelserna i 8 kap. 1 § innebär följande. Innehavare av kabelnät är skyldiga att se till att boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot högst tre program från de tillståndsha-

vare vars verksamhet finansieras med TV-avgiftsmedel samt högst ett program från annan tillståndshavare. En förutsättning skall vara att programmen sänds med stöd av ett tillstånd från regeringen som är förenat med dels krav på opartiskhet och saklighet, dels ett villkor om mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter. Enligt övergångsbestämmelse skall sändningstillstånd fortsätta att gälla för program som omfattades av sändningsplikt den 1 januari 1998 så länge de nämnda kraven uppfylls (prop. 1997/98:184, bet. 1998/99:KU13, rskr. 1998/99:100).

I två motionsyrkanden behandlas frågan om *kryptering av de program som SVT skall sända i marknätet*.

Motionärerna bakom motion K323 (m) konstaterar att SVT:s marksända, digitala kanaler kommer att krypteras och att den som vill se dessa kanaler måste införskaffa ett programkort från Senda för att kunna dechiffrera de krypterade kanalerna. För att kunna se programmen måste TV-tittaren betala dels TV-licensen (mottagaravgift), dels programkort och årsavgift för avkrypteringen. Motionärerna motsätter sig att redan licensbetalda program även skall avgiftsbeläggas (yrkande 6).

I motion Kr276 (v) motsätter sig motionärerna att SVT:s program skall krypteras (yrkande 6).

Mottagaravgiften – eller den s.k. TV-licensen – som enligt lagen (1989:41) om TV-avgift skall betalas av den som innehar en TV-mottagare administreras av RIKAB. Influtna medel placeras på det s.k. rundradiokontot för att finansiera programföretagens verksamhet, främst programproduktionen.

Som nämnts i det föregående har de marksändande programföretagen kommit överens om att de digitala sändningarna skall krypteras och göras tillgängliga med hjälp av ett programkort. Av SVT:s anslagsvillkor framgår även att SVT:s sändningar skall kunna tas emot utan villkor om särskild betalning. Detta utesluter emellertid inte avgifter för tillhandahållande och hantering av programkort (regeringsbeslut 1998-12-17 p. 6).

Enligt utskottets uppfattning är den avgift som Senda kommer att uppbära för programkort m.m. inte jämförbar med mottagaravgiften utan bör betraktas som en avgift för att TV-tittaren skall få tillgång till den digitala tekniken. Utskottet anser att det på nuvarande stadium inte är motiverat att uttala sig om SVT även efter innevarande tillståndsperiod skall tillåtas att kryptera sina marksända digitala program och ta ut en avgift för programkort.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att det inte är påkallat med någon riksdagens åtgärd med anledning av yrkandena, som således avstyrks.

I motion K323 (m) behandlas frågor rörande *satellitdistribution av SVT:s program*. Motionärerna bakom motionen välkomnar att SVT nu får distribuera sina program via satellit. Det bör – menar de – införas en möjlighet för samtliga satellitoperatörer att distribuera SVT:s program. Vidare bör SVT åläggas att kostnadsfritt tillhandahålla satellitoperatörerna public servicekanalerna, såväl analogt som digitalt under förutsättning att mottagningen kan ske utan kostnad (yrkande 16).

Utskottet vill i sammanhanget redovisa regeringens olika beslut om bestämmelser för satellitsändning av SVT:s program m.m.

- I december 1996 beslutade regeringen om sändningstillstånd för SVT i marknätet för perioden 1997–2001. Tillståndet är förenat med villkoret att SVT skall använda analog utsändningsteknik. Av beslutet framgår bl.a. att SVT skall sända till *hela landet*, vilket innebär att minst 99,8 % av den fast bosatta befolkningen skall kunna ta emot sändningarna. Vidare framgår att regeringens medgivande skall inhämtas om SVT vill uppfylla denna skyldighet genom att sända över satellit (2 §). Efter december 1996 har tillståndet kompletterats och ändrats genom en rad regeringsbeslut.
- I november 1997 medgav regeringen att SVT får inleda sändningar av television via satellit för att nå allmänheten i Sverige. (Det angavs inte om sändningarna skall vara analoga eller digitala.) Sändningarna får innehålla SVT 1, SVT 2 samt vissa nya programkanaler.
- I juni 1998 beslutade regeringen att komplettera SVT:s sändningstillstånd med en rätt att sända vissa programkanaler över *vissa delar av landet* med digital teknik i marknätet. Som *villkor* för rättigheten att sända i det digitala marknätet ålades SVT skyldigheten att över satellit sända följande program, nämligen dels SVT 1, SVT 2 eller SVT Europa, dels SVT 24 så att de blir möjliga att ta emot i *hela* Sverige. Det angavs även att SVT inte var skyldigt att sända regionala program över satellit.
- I december 1998 utfärdade regeringen beslut om anslagsvillkor för SVT. Punkten 6 i beslutet, som refererats i det föregående, återges här i sin helhet.

SVT:s sändningar riktade till Sverige skall vara tillgängliga för allmänheten utan villkor om särskild betalning utöver erlagd TV-avgift. Detta utesluter inte avgifter för tillhandahållande och hantering av programkort för marksänd digital TV. Till den del sändningarna görs tillgängliga utanför Sverige skall verksamheten bära sina egna kostnader.

Utskottet har från SVT inhämtat att satellitsändningar – vilka når en bra bit utanför Sveriges gränser – av upphovsrättsliga skäl måste krypteras. En stor del av Europas befolkning har nämligen möjlighet att se SVT:s ordinarie sändningar via satellit. Därmed skulle helsvenska program, vilka troligen är av mindre intresse för en europeisk publik, och andra program såsom t.ex. utländska långfilmer m.m., vilka torde vara av större intresse för en europeisk publik, nå ut till ett stort antal människor. Detta i sin tur skulle innebära ökade krav på ersättning från upphovsmännen och därmed åsamka SVT avsevärt större rättighetskostnader än om programmen krypteras. Det anförda leder fram till att satellitsändningar riktade till befolkningen i Sverige måste krypteras, vilket innebär att ett programkort krävs för att tittaren skall få tillgång till utsändningen.

Utskottet vill inledningsvis uttrycka sin tillfredsställelse över att åtminstone något av SVT:s program med hjälp av satellitsändning nu kommer att kunna nå ut till hela befolkningen, dvs. även till dem som har dåliga motagningsförhållanden för marksänd television.

Utskottet konstaterar att motionsyrkandet består av två delar.

Den ena delen av yrkandet torde syfta till att de kortoperatörer som främst vänder sig till den svenska marknaden skall få distribuera SVT:s program utan kostnad. Enligt utskottets uppfattning ankommer det på de berörda företagen, således SVT och kortoperatörerna, att sinsemellan avtala om vilka ekonomiska, administrativa m.fl. villkor som skall gälla, för att SVT skall tillhandahålla sina programkanaler till kortoperatörerna. Utskottet anser att denna del av motionsyrkandet inte är en fråga som riksdagen skall besluta om.

Den andra delen av yrkandet innebär att den TV-tittare som vill se SVT:s satellitsända kanaler skall kunna göra detta utan att behöva betala ytterligare avgifter utöver TV-mottagaravgift. Av ovan lämnade redovisning framgår att yrkandet i denna del redan är tillgodosett. Programmen kommer visserligen av upphovsrättsliga skäl att vara krypterade, varför det för mottagning krävs ett programkort. Enligt anslagsvillkoren för SVT får emellertid avgift utöver mottagaravgift endast tas ut för marksänd, digital TV. Någon avgift för tillhandahållande och hantering av programkort kan således inte tas ut av den TV-tittare inom landet som endast vill ha tillgång till SVT:s satellitsända och krypterade kanaler. Det får förutsättas att de ansvariga för sändningarna informerar allmänheten om detta.

Det kan tilläggas att kortoperatörer sannolikt kommer att erbjuda paket med ett varierande antal programkanaler, däribland SVT:s. Givetvis har operatörerna rätt att ta betalt för TV-tittarnas tillgång till de övriga kanalerna utöver SVT:s.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion K323 (m) yrkande 16.

Distribution av public service-företagens program via Internet

Den tekniska utvecklingen skapar förutsättningar för en sammansmältning mellan data-, tele- och mediemarknaderna. Det gäller såväl tjänster som nätverk, utrustning och aktörer. Redan i dag finns möjlighet att lyssna på radioprogram och att se videoinspelade TV-programinslag på dataskärmen via Internet.

Frågor rörande behovet av, förutsättningarna för och konsekvenserna av en samordning mellan lagstiftningen för radio-, TV- och televerksamhet behandlas för närvarande av Utredningen om samordning av lagstiftning för radio, TV och televerksamheten, Konvergensutredningen (KU 97:05). Utredningen som skall avsluta sitt arbete under våren 1999 skall bl. a. utreda och bedöma om det behövs ytterligare lagstiftning för att säkerställa yttrandefrihet, tillgänglighet och mångfald inom området för elektroniska informationstjänster samt för att motverka skadliga konkurrensbegränsningar (dir. 1997:95).

Som bakgrund till behandlingen av här aktuell motion återger utskottet följande uppgifter från Konvergensutredningens hemsida.

Den tekniska utvecklingen medför att traditionellt olika och urskiljbara tjänstetyper, såsom tele-, data-, radio- och TV-tjänster kan integreras och förmedlas genom infrastrukturer som tidigare varit mer eller mindre tekniskt avgränsade för en viss typ av tjänst. En grundläggande förutsättning har varit

utvecklingen av digitaltekniken som gjort det möjligt att hantera och kommunicera olika typer av information på samma sätt oavsett form (text, ljud eller bild). Samtidigt har effektiviteten i distributionssystemen för förmedling av dessa tjänster ökat: större informationsmängder kan kommuniceras med mindre krav på utrymme än tidigare. Det är nu t ex möjligt att sända TV- och radiotjänster över telenäten, tillhandahålla teletjänster och interaktiva data-tjänster över kabel-TV-nät och att via etern sända och ta emot dataprogram och datafiler, t ex i form av videospel ("multimedia data broadcasting").

Internet fungerar som en starkt pådrivande och sammanbindande kraft i detta sammanhang. Genom "World Wide Web" (WWW) har man lyckats skapa en gemensam grundläggande standard för att kommunicera text, ljud och bild, som kan användas för såväl "traditionella" telefoni-, data-, TV- och radiotjänster, som kombinationer därav. Tillsammans med förhållandevis låga prisbilder, användarvänliga gränssnitt och lätt tillgänglighet har WWW härigenom bidragit till en explosionsartad utveckling för global multimediekommunikation.

Den beskrivna utvecklingen gör att gränserna mellan de tidigare relativt klart avgränsade data-, tele- och mediesektorerna blir allt mer otydliga. Detta brukar också beskrivas som att dessa sektorer konvergerar (sammansmälter). Konvergens som fenomen kan beskrivas på olika sätt beroende på vilket perspektiv som diskuteras, och graden av komplexitet varierar. Gemensam utgångspunkt är de förutsättningar som den tekniska utvecklingen medför och som kort beskrivits ovan.

Motionärerna bakom motion K231 (fp) behandlar frågan om *distribution av public service-företagens program på Internet*. Enligt motionärerna kommer på sikt alla TV-sändningar att finnas lagrade på Internet, vilket innebär att ett program som sänts ligger kvar på nätet. Behovet att passa en speciell tid och att följa TV-tablåer upphör därmed, menar motionärerna. När digital TV och radio införs bör public service-företagen – i nästa sändningstillstånd – åläggas att lägga ut alla program på Internet. Successivt bör även SVT:s arkiv göras tillgängligt på nätet, anser motionärerna (yrkande 17).

Utskottet konstaterar att de tre public service-företagen, SVT, SR och UR, har omfattande programinformation på sina hemsidor och i varierande utsträckning redan i dag lägger ut program och programinslag på det s.k. nätet. Utskottet har inhämtat att det för SVT:s del dagligen rör sig om sammanlagt 15–20 minuter nyheter och 5–10 minuter kommenterande nyhetsmaterial. SR lägger framför allt ut nyhetsmaterial, nämligen Ekot och lokala nyheter, samt invandrarprogram, medan UR lägger ut olika kursprogram (ljudprogram). De tre företagen använder sig av s.k. streaming teknik, vilket innebär att användaren inte kan spara programmen på sin hårddisk.

Enligt vad utskottet inhämtat har ljudkvaliteten på sändningarna i hög grad förbättrats på senare tid, vilket beror på att användarna har tillgång till "snabbare" modem. Kvaliteten på de rörliga bilderna är alltså låg.

Det förhållandet att det är tekniskt möjligt att distribuera radio- och TV-program över Internet innebär emellertid inte att det är en distributionsform utan komplikationer. Sålunda är t.ex. nuvarande telefonsystem inte anpassat för att en stor publik samtidigt skall kunna få tillgång till programföretagens hela utbud. Överföringskapaciteten varierar och gör att ca 40–60 personer samtidigt kan vara uppkopplade till något av de tre programföretagen och se eller lyssna på utlagda program. Internetdistribution av rörliga bilder och ljud

är således inte ännu något masskommunikationsmedel. Med den fortsatta utbyggnaden av kommunikationssystemen kan dock förutsättningarna för tillgänglighet och kvalitet komma att förändras.

I sammanhanget kan nämnas att en särskild utredare för närvarande arbetar med att klarlägga bl.a. hur staten i samverkan med näringsliv och teleoperatörer skall kunna uppnå god regional och social täckning av avancerad informations- och kommunikationsteknisk infrastruktur (dir. 1998:61).

Utskottet vill slutligen framhålla en annan väsentlig omständighet, nämligen de kostnader som följer av rättighetshavarnas krav på ersättning. Rättighetsaspekten och därmed sammanhängande kostnader innebär sannolikt att det inte är ekonomiskt möjligt att som motionärerna föreslagit göra SVT:s arkiv tillgängligt på nätet.

Utskottet anser att det är naturligt att frågan om public service-företagens program skall distribueras över Internet behandlas i beredningsarbetet inför nästa tillståndsperiod för public service-företagen. I ett sådant beredningsarbete bör självfallet tekniska, ekonomiska och juridiska aspekter på programdistributionen belysas. Enligt utskottets uppfattning är det emellertid inte motiverat att riksdagen skall ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet, som således avstyrks.

Nordiska TV-sändningar

Förslaget i motion Kr274 (mp) syftar till att den svenska TV-publiken skall få tillgång till nordiska TV-sändningar via kabelnätssändningar. Som ett led i strävnan att knyta de nordiska länderna närmare varandra borde norsk, dansk och finsk TV ingå i kabel-TV-företagens svenska basutbud (yrkande 48).

En särskild utredare (Ku 1996:02) har haft regeringens uppdrag att bedöma hur stor efterfrågan är på norska TV-sändningar bland svenska kabelbolag och TV-tittare samt redovisa förutsättningarna för utökade sådana sändningar i svenska kabelnät (dir. 1996:53). Utredaren har i betänkandet Grannlands-TV i kabelnät (SOU 1997:68) föreslagit en ändring av radio- och TV-lagen (1996:844) som innebär att kabelföretagen åläggs att erbjuda kunderna en public service-kanal från vardera Norge och Danmark. Distributören skall enligt förslaget ha rätt att vid ett eventuellt abonnemang ta ut en skälig avgift (must offer-principen). Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att beredningen inte bör föregripas.

Utskottet vill i sammanhanget tillägga följande.

Den digitala tekniken innebär att möjligheterna att distribuera TV-program förändras, vilket utskottet har berört i det föregående vid upprepade tillfällen. Public service-företagen i Norden har gemensamt med de kommersiella TV-bolagen och kortoperatörer startat ett samarbete, kallat Nordig, som bl.a. syftar till att etablera en öppen standard för mottagning av digitala signaler. En annan uppgift för Nordig är att påverka leverantörer av utrustning att besluta om en gemensam standard för avkodningsutrustning, vilket möjliggör för de nordiska tittarna att ta del av sändningarna i samtliga distributionsformer.

Utskottet har inhämtat att diskussioner pågår mellan public service-företagen i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige och kortoperatören

Canal Digital om att skapa ett paket av grannlandskanaler kompletterat med några public service-kanaler.

Med grannlandskanal avses här ett *urval* program från de olika ländernas public service-företag. Sannolikt kommer ett sådant paket att kunna erbjudas parabolinnehavare redan under år 1999 för s.k. individuell mottagning. För att få tillgång till programmen krävs att TV-tittaren – förutom parabolantenn – har en avkodningsutrustning och ett programkort.

Frågan om ett nordiskt TV-samarbete har utretts och diskuterats med varierande intensitet under mer än fyra decennier. Det är därför glädjande att den svenska TV-publiken nu tycks kunna få en möjlighet att tillägna sig övriga nordiska länders programutbud.

I sammanhanget bör tilläggas dels att vissa nordiska programkanaler finns att tillgå via Canal Digital's utbud, dels att utbyte av TV-sändningar mellan Finland och Sverige äger rum sedan år 1986.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet yrkandet.

TV-reklam

Av radio- och TV-lagen framgår att TV-reklam inte får syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år, att det i TV-reklam inte får uppträda personer eller figurer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år (7 kap. 4 §). Vidare får reklam inte förekomma omedelbart före eller efter ett TV-program eller en del av ett TV-program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år (7 kap. 7 §).

SVT, SR och UR får inte sända reklam. Förbudet omfattar inte sponsringsmeddelanden, reklam för egen programverksamhet, utbildningsmaterial eller andra liknande produkter med direkt anknytning till programmen.

Särskilda regler gäller för sponsring. En utförlig redovisning för bakgrunden till dessa finns i utskottets betänkande 1995/96:KrU12 s. 29. I korthet kan nämnas att huvudregeln är att programföretagen inte får sända sådana sponsrade program där sponsorsbidraget tillfallit SVT, SR och UR direkt eller medfört att företagens kostnader påtagligt har minskat. Sponsring får emellertid förekomma ”av program som innebär utsändning av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning där SVT/SR är arrangör, under förutsättning att det är ett arrangemang inom ramen för ett åtagande gentemot Europeiska Radiounionen (EBU) eller ett arrangemang av liknande betydelse samt att programmet direktsänds till flera länder”. Ett exempel på sådana arrangemang som avses är den internationella melodifestivalen, vilken torde vara svår att genomföra för SVT och SR utan extra ekonomiska intäkter. Slutligen får SVT ta emot sponsorsmedel för sändningar i samband med sportevenemang.

Förslaget i motion Kr274 (mp) syftar till att SVT:s och SR:s verksamhet inte skall finansieras genom reklamintäkter. Vidare anför motionärerna att de anser att det är en självklarhet att reklam riktad till barn under tolv år även fortsättningsvis skall vara förbjuden och att Granskningsnämnden måste ges tillräckliga resurser för att följa upp radio- och TV-lagen (yrkande 55).

Utskottet konstaterar att SVT och SR inte får sända reklam, dock med de inskränkningar i förbudet som angetts i inledningen till detta avsnitt. Vidare konstaterar utskottet att reklam riktad till barn under tolv år inte får förekomma vare sig i public service-kanalerna eller i andra programkanaler under svensk jurisdiktion.

Det ankommer på Granskningsnämnden att följa i vad mån public service-företagens verksamhet är förenlig med sändningstillstånden. Utskottet har noterat att nämnden i december 1997 behandlade ett ärende om reklamslag i ett av SVT:s barnprogram. Nämnden fann att inslaget var att betrakta som reklam och därför inte var förenligt med SVT:s sändningstillstånd. Granskningsnämnden har även överlämnat ärendet till Konsumentombudsmannen som funnit att reklamslaget måste anses vara riktad till barn under 12 år och att inslaget därför strider mot radiolagens bestämmelser. SVT har medgivit att inslaget utgör en överträdelse av barnreklamförbudet i radio- och TV-lagen och samtidigt utfäst att förfarandet inte skall upprepas i efterföljande produktioner (KO:s beslut, dnr 97/K3774).

Utskottet vill tillägga att frågor rörande Granskningsnämndens resurser inte bereds inom kulturutskottet. Utskottet inskränker sig därför till att konstatera att det ankommer på regeringen att i budgetarbetet göra en samlad bedömning av resursfördelningen inom hela statsbudgeten.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Kanal för direktsända debatter

Motionärerna bakom motion Kr274 (mp) anser att nya vägar måste prövas för att återuppväcka det allmänna intresset för politik och demokrati. Motionärerna erinrar om att UR framfört ett förslag om att inrätta en TV-kanal med direktsändning från regionala politiska debatter samt från debatter i riksdagen, EU-parlamentet etc. Motionärerna, som framhåller att erfarenheterna från C-Span-kanalen i USA är mycket goda, föreslår att regeringen skall lämna förslag till hur en sådan kanal kan förverkligas (yrkande 50).

Även i motion K231 (fp) föreslås att en särskild TV-kanal med C-Span som förebild skall sända från riksdagen och andra politiska församlingar (yrkande 18).

UR ansökte under hösten 1996 hos regeringen om att få starta en politisk kanal, benämnd UR-Arena. Distansutbildningskommittén (U 1995:07) yttrade sig i ärendet och avstyrkte UR:s begäran. Regeringen beslutade därefter att inte vidta någon åtgärd med anledning av förslaget. (Se prop. 1996/97:67 Digitala TV-sändningar s. 35.) Utskottet har vid olika tillfällen, senast våren 1998, avstyrkt motionsförslag liknande de nu aktuella med hänvisning till att det inte fanns något skäl att ompröva regeringens beslut (bet. 1997/98:KrU11 s. 18)

Utskottet erinrar om att riksdagen nyligen har beslutat att förlänga UR:s sändningstillstånd till utgången av år 2001. Enligt utskottets uppfattning är det för tidigt att nu ha någon bestämd uppfattning om UR:s uppdrag efter år 2001 och om lämpligheten att i UR:s regi inrätta en sådan särskild kanal som nämns i motionen. Det är naturligt att utgå från att frågan kommer att aktua-

liseras i beredningsarbetet inför public service-företagens kommande tillståndsperiod.

Utskottet erinrar vidare om att sändningar från politiska arenor förekommer redan i dag. Utskottet har i sitt betänkande 1998/99:KrU1 redovisat den verksamhet som bedrivs på vissa större orter i landet av den allmännyttiga ideella föreningen Öppna kanaler i Sverige och som bl.a. innebär ett samarbete med riksdagen om att direktsända riksdagsdebatter (bet. s. 69). Det bör i sammanhanget nämnas att även public service-kanalerna och närradion sänder vissa debatter från riksdagen och andra politiska församlingar. Vidare bör nämnas att den som önskar inrätta en marksänd kanal av det slag som nämns i motionen har möjlighet att ansöka om sändningstillstånd hos regeringen.

Med hänvisning till det anförda finner utskottet att det inte är påkallat med någon riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandena, som således avstyrks.

En folkbildningskanal i UR:s regi

I motion Kr276 (v) föreslås att en folkbildningskanal skall etableras i UR:s regi när de tekniska förutsättningarna finns (yrk. 7).

Utskottet är – som nämnts i det föregående – inte berett att uttala sig om UR:s uppdrag efter år 2001. I beredningsarbetet om public service-företagens uppdrag efter år 2001 bör – enligt utskottets uppfattning – givetvis möjligheten finnas att överväga även frågan om en folkbildningskanal skall etableras.

I sammanhanget vill utskottet erinra om att Kunskaps-TV i Sverige AB inom kort etablerar en särskild utbildningskanal. Företaget är ett av de programföretag som erhållit regeringens tillstånd att starta digital marksänd TV senast den 1 april 1999.

Utskottet anser att yrkandet inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd. Yrkandet avstyrks således.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *det framtida public service-uppdragets innehåll* att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr256 yrkande 3, 1998/99:Kr276 yrkande 8 och 1998/99:K323 yrkande 8,

res. 1 (m)

res. 2 (v)

2. beträffande *privatisering av programföretagen* att riksdagen avslår motion 1998/99:K323 yrkandena 9 och 11,

res. 3 (m)

3. beträffande *SVT:s tillgänglighet för synskadade* att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr205, 1998/99:Kr211, 1998/99:Kr251, 1998/99:Kr272 yrkande 4 och 1998/99:Kr274 yrkande 49,

4. beträffande *tillgängligheten till TV-program för hörselskadade*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr217 yrkande 2,
1998/99:Kr270 och 1998/99:So212 yrkande 3,

5. beträffande *handikapporganisationernas informationsmöjlighet i SVT*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr271,

6. beträffande *behovet av forskning om underhållningsvåld*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr272 yrkande 2,

res. 4 (kd)

7. beträffande *program som innehåller våldsinslag*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr272 yrkande 3,

res. 5 (kd)

8. beträffande *konsumentens makt i mediasammanhang*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr274 yrkande 46,

res. 6 (mp)

9. beträffande *språkvård i radio och TV*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr227 yrkandena 3 och 4,

res. 7 (kd)

res. 8 (m) - motiv.

10. beträffande *kulturell mångfald*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr252,

11. beträffande *kryptering av de program som SVT skall sända i marknätet*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr276 yrkande 6 och
1998/99:K323 yrkande 6,

res. 9 (m, kd, c, fp)

12. beträffande *satellitdistribution av SVT:s program*
att riksdagen avslår motion 1998/99:K323 yrkande 16,

res. 10 (m)

13. beträffande *distribution av public service-företagens program via Internet*

att riksdagen avslår motion 1998/99:K231 yrkande 17,

14. beträffande *nordiska TV-sändningar*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr274 yrkande 48,

15. beträffande *TV-reklam*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr274 yrkande 55,

16. beträffande *kanal för direktsända debatter*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr274 yrkande 50 och
1998/99:K231 yrkande 18,

17. beträffande *en folkbildningskanal i UR:s regi*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr276 yrkande 7.

res. 11 (v)

Stockholm den 16 februari 1999

På kulturutskottets vägnar

Inger Davidson

I beslutet har deltagit: Inger Davidson (kd), Åke Gustavsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Agneta Ringman (s), Annika Nilsson (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Lennart Fridén (m), Eva Arvidsson (s), Jan Backman (m), Paavo Vallius (s), Lars Wegendal (s), Peter Pedersen (v), Gunnar Hökmark (m), Ewa Larsson (mp), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp) och Gunilla Tjernberg (kd).

1998/99:KrU3

1. Det framtida public service-uppdragets innehåll (mom. 1)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Gunnar Hökmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Det framtida public service-uppdragets innehåll som börjar med ”Då det gäller” och slutar med ”aktuella motionsyrkandena” bort ha följande lydelse:

Då det gäller förslagen i motionerna Kr256 (m) yrkande 3 och K323 (m) yrkande 8 anser utskottet – i likhet med motionärerna – att det framtida public service-uppdraget skall bygga på en inriktning där public service-verksamheten ses som en del av det samlade programutbud som publiken i dag möter. Denna inriktning står i en klar motsatsställning till dagens situation, som har sina rötter i en mediemiljö då public service-program var det enda publiken kunde ta del av.

För att värna yttrandefrihetens och tryckfrihetens principer är det enligt utskottets uppfattning viktigt att hålla fast vid vad som är statens grundläggande uppgifter i den nya mediemiljön, nämligen att erbjuda program som publiken annars inte möter samt en produktion och ett skapande som vitaliserar det nationella kulturlivet. I detta ligger också en viktig uppgift att värna om det svenska språket.

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att uppdraget för public service-verksamheten inte utformas i syfte att dominera programutbudet gentemot publiken. I stället bör public service-uppdragets syfte vara att tillföra publiken ett utbud av program som den annars inte kan få tillgång till. Därigenom möjliggörs att en statligt kontrollerad medieverksamhet inte kommer i konflikt med yttrandefrihetens och tryckfrihetens principer.

Inför en ny tillståndperiod bör det ställas krav på en utveckling av public service-uppdraget mot ökad kvalitet och fördjupning. Programverksamheten bör ställas i relation till det samlade programutbud som publiken möter i dag. Public service-företagen bör i sin programverksamhet vända sig till hela svenska folket med en inriktning mot kvalitet och fördjupning. De bör vara institutioner som slår vakt om svenska språket och som skapar nya och större förutsättningar för svensk produktion och kulturellt skapande. Samhällsdebatt och långsiktiga perspektiv bör präglade den allmänna samhällsbevakningen. Nyhetsförmedlingen skall stå i en redaktionellt fri och oberoende ställning i konkurrens med tidningar och andra mediers nyhetsförmedling. Verksamheten inom SR och SVT bör syfta till att bli en nyskapande kraft i det svenska kultursamhället. Företagen bör spegla skeenden i hela landet. Programproduktionen bör till betydande del ske utanför företaget och utanför Stockholmsområdet. Syn- och hörselskadade skall i verksamheten finna program som de kan ta del av. Förmedlingen av det svenska språket skall stå i centrum för de program som riktar sig till språkliga minoritetsgrupper. I en mediemiljö som präglas av allt fler utländska kanaler kommer minoritets-språksuppgiften gradvis att övertas av nya kanaler och stationer. Även fram-

gent skall public service-verksamheten ha ett särskilt ansvar för samiskan och tornedalsfinskan.

Här angivna inriktning ställer krav på ett public service-uppdrag som understryker programföretagens roll som samhälleliga kulturinstitutioner. Företagens framtida legitimitet i publikens ögon bygger på att de har en egen identitet i den moderna mediemiljön. Att t.ex. ge public service-företagen förtur att sända vissa idrottsevenemang är inte förenligt med denna roll.

Det nya public service-uppdraget förutsätter enligt utskottets mening en koncentration av resurserna för att kunna uppfyllas. Ett public service-uppdrag som understryker verksamhetens roll i samhällslivet ger anledning att inför kommande tillstånd pröva frågan om dagens licensfinansiering skall ersättas med skattefinansiering.

Beträffande förslaget – – – (= utskottet 35 rader) – – – arbeta med.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motionerna Kr256 (m) yrkande 3 och K323 (m) yrkande 8 och med avslag på motion Kr276 (v) yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *det framtida public service-uppdragets innehåll* att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Kr256 yrkande 3 och 1998/99:K323 yrkande 8 och med avslag på motion 1998/99:Kr276 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Det framtida public service-uppdragets innehåll (mom. 1)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Det framtida public service-uppdragets innehåll som börjar med ”Utskottet är” och slutar med ”aktuella motionsyrkandena” bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna bakom motion Kr276 (v) anser utskottet att det är angeläget att Stockholmsdominansen i de rikstäckande kanalerna bryts särskilt då det gäller nyhetsförmedlingen och kulturutbudet. Resurser bör därför i enlighet med detta synsätt tillföras TV-distrikten. Även frågan om att etablera en nyhetskanal utanför Stockholmsregionen bör diskuteras inför nästa tillståndperiod. Vad utskottet här – med anledning av motion Kr276 (v) – anfört bör vara en utgångspunkt för beredningsarbetet inför public service-kanalernas kommande tillståndperiod.

Utskottet avser inte – – – (= utskottet sex rader) – – – att arbeta med.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr276 (v) yrkande 8 och med avslag på motionerna Kr256 (m) yrkande 3 och K323 (m) yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *det framtida public service-uppdragets innehåll*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr276 yrkande 8 och med avslag på motionerna 1998/99:Kr256 yrkande 3 och 1998/99:K323 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1998/99:KrU3
Reservationer

3. Privatisering av programföretagen (mom. 2)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Gunnar Hökmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Fråga om privatisering av programföretag som börjar med "Förslag liknande" och slutar med "11 avstyrks" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna bakom motion K323 (m) anser utskottet att en av utgångspunkterna för det framtida public service-uppdraget skall vara kvalitet i stället för kvantitet. En annan utgångspunkt bör vara att SVT och SR inte genom sin särställning och licensfinansiering skall tillåtas dominera programutbudet gentemot publiken. Mot denna bakgrund bör det bli möjligt att privatisera en av SVT:s kanaler och två av SR:s kanaler.

Vidare erinrar utskottet om att UR inte har någon egen programkanal utan sänder sina program i SVT:s och SR:s programkanaler. UR:s ställning som public service-företag innebär en osund konkurrens på den svenska utbildningsmarknaden och gentemot de medieföretag som verkar inom detta område. SVT och SR har möjlighet att köpa utbildningsprogram från många olika företag, vilket innebär tävlan och nytänkande som visat sig vara nyttigt på många andra områden. Utskottet har därför i likhet med motionärerna bakom motion K323 (m) funnit att även UR bör utbjudas till försäljning.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion K323 (m) yrkandena 9 och 11 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *privatisering av programföretagen*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:K323 yrkandena 9 och 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Behovet av forskning om underhållningsvåld (mom. 6)

Inger Davidson och Gunilla Tjernberg (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Mediets genomslagskraft som börjar med "Utskottet anser att" och slutar med "således avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den fråga som tas upp i motion Kr272 (kd) är värd stor uppmärksamhet av forskarsamhället. I likhet med motionärerna bakom motionen anser utskottet att det är angeläget att få klarhet i vilka effekter underhållningsvåldet i medierna har på tittarna. De flesta rön tyder på att tittarna på ett eller annat sätt – omedvetet eller medvetet – påverkas av olika typer av våld i medierna. Det är också angeläget att forskningen kan visa på vilket sätt tittarna – framför allt barnen och ungdomarna – påverkas. Utskottet anser

således att insatser bör göras från statens sida för att främja sådan forskning som syftar till att vi får större kännedom om effekterna av medievåldet.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr272 (kd) yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *behovet av forskning om underhållningsvåld*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr272 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Program som innehåller våldsinslag (mom. 7)

Inger Davidson och Gunilla Tjernberg (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Mediets genomslagskraft som börjar med ”Utskottet anser sig” och slutar med ”avstyrks således” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Kr272 (kd) att Granskningsnämnden och regeringen särskilt noga skall följa SVT:s redovisning av hur företaget uppfyllt sitt public service-uppdrag då det gäller program och programinslag med våldsinslag.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr272 (kd) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *program som innehåller våldsinslag*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr272 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Konsumentens makt i mediasammanhang (mom. 8)

Ewa Larsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Mediets genomslagskraft som börjar med ”Av en” och slutar med ”avstyrks därför” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Kr274 (mp) att det är nödvändigt att Sverige på olika sätt inom EU verkar för att öka konsumentens makt i mediasammanhang i syfte att motverka det tilltagande och allt grövre medievåldet. Därvid bör regeringen – som framhålls i motionen – överväga möjligheten att införa en lag som innebär att våldsinslag i filmer skall varudeklaras.

Utskottet vill i sammanhanget även erinra om att det av en departementspromemoria, Genomförande av EG:s TV-direktiv (Ds 1998:21), framgår att EU-kommissionen enligt TV-direktivet tillsammans med berörda myndigheter i medlemsländerna skall undersöka möjliga fördelar och nackdelar med att genomföra ytterligare åtgärder i syfte att underlätta föräldrars eller vårdnadshavares kontroll över vilka program minderåriga får se (artikel 22b.2 i nya TV-direktivet). Bakgrunden till bestämmelsen är förslag från Europaparlamentet om att det i direktivet skall tas in regler om att alla program skall

kodas med avseende på skadlighet för minderåriga och att alla TV-mottagare som marknadsförs inom EG skall vara försedda med en teknisk anordning, som gör det möjligt att filtrera bort program, s.k. V-chip.

Möjligheten att införa s.k. V-chip är en fråga som på grund av sin yttrande-frihetsrättsliga karaktär ingår i konstitutionsutskottets beredningsområde.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr274 (mp) yrkande 46 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *konsumentens makt i mediasammanhang*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr274 yrkande 46 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Språkvård i radio och TV (mom. 9)

Inger Davidson och Gunilla Tjernberg (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Språkvård som börjar med ”Då det gäller motionsförslaget” och slutar med ”Kr227 (kd)” bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna bakom yrkande 4 i motion Kr227 (kd) anser utskottet att Granskningsnämnden för radio och TV skall göra en uppföljning av hur språkvården beaktas i den verksamhet som public service-företagen bedriver.

Utskottet delar också den uppfattning som ligger till grund för yrkande 3 i samma motion, Kr227 (kd), nämligen att det är viktigt med språkvård även i kommersiella radio- och TV-kanaler. Med hänsyn till frågans vikt anser utskottet att regeringen – då fråga uppkommer om fortsatt sändningstillstånd för TV 4 eller nytt sändningstillstånd för annat kommersiellt TV-företag – bör komplettera reglerna om mediets genomslagskraft och hög kvalitet med en särskild bestämmelse om språkvård.

Vidare bör regeringen – med tanke på det särskilda ansvar som bl.a. journalister och etermedier har för språkets utveckling – vid den fortsatta beredningen av villkoren för den privata lokalradion förelägga riksdagen förslag som innebär att svenska språket skall främjas och vårdas i den privata lokalradion.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr227 (kd) yrkandena 3 och 4 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *språkvård i radio och TV*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr227 yrkandena 3 och 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Språkvård i radio och TV (mom. 9, motiveringen)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Gunnar Hökmark (alla m) anser att den del av utskottets yttrande under rubriken Språkvård

som börjar med ”Med hänsyn” och slutar med ”om språkvård” bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning ankommer det på de enskilda kommersiella programföretagen att själva – inom ramen för den publicistiska friheten – avgöra hur svenska språket skall vårdas. Det är således inte motiverat att riksdagen tar något initiativ i denna fråga.

Utskottet vill emellertid understryka det ansvar för det svenska språket som public service-företagen har genom sitt uppdrag. Företagens ansvar för en god språkvård bör bl.a. syfta till att genom kvalitet och vitalitet i kulturskapande vara ett föredöme som bidrar till en god utveckling av det svenska språket i svenskt samhälls- och kulturliv.

9. Kryptering av de program som SVT skall sända i marknätet (mom. 11)

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Gunnar Hökmark (m), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp) och Gunilla Tjernberg (kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Frågor om kryptering av SVT:s program m.m. som börjar med ”Enligt utskottets” och slutar med ”således avstyrks” bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte acceptera den modell som regeringen beslutat skall gälla, när SVT:s digitala sändningar i marknätet inleds, och som innebär att TV-tittare som önskar se på SVT:s program tvingas betala en extra avgift härför. Det är uppenbart att den avgift som här avses gäller själva mottagandet av licensfinansierade program som tittaren härigenom redan betalat för och inte tillgången till den digitala tekniken som sådan. Utskottet hävdar bestämt att den som har betalat sin mottagaravgift inte skall drabbas av ytterligare kostnader för att få tillgång till SVT:s programutbud. Den bestämmelse i SVT:s anslagsvillkor som medger att SVT får ta ut avgifter för tillhandahållande och hantering av programkort för marksänd digital TV bör därför omgående upphöra att gälla.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motionerna Kr276 (v) yrkande 6 och K323 (m) yrkande 6 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *kryptering av de program som SVT skall sända i marknätet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Kr276 yrkande 6 och 1998/99:K323 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Satellitdistribution av SVT:s program (mom. 12)

1998/99:KrU3
Reservationer

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Gunnar Hökmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Frågor om kryptering av SVT:s program m.m. som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "yrkande 16" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att motionsyrkandet består av två delar. Den ena delen syftar på att de kortoperatörer som främst vänder sig till den svenska marknaden skall få distribuera SVT:s program utan kostnad. Utskottet anser i likhet med motionärerna att de kortoperatörer som i sina programpaket önskar erbjuda allmänheten SVT:s analoga eller digitala satellitsändningar skall kunna få tillgång till dessa utan särskild kostnad.

Den andra delen --- (= utskottet 15 rader) --- utöver SVT:s.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion K323 (m) yrkande 16 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *satellitdistribution av SVT:s program*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:K323 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. En folkbildningskanal i UR:s regi (mom. 17)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken En folkbildningskanal i UR:s regi som börjar med "Utskottet är" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna bakom motion Kr276 (v) anser utskottet att en särskild folkbildningskanal skall etableras i UR:s regi när de tekniska förutsättningarna finns. En sådan kanal skulle kunna utgöra en moderkanal för den s.k. public access-verksamheten, dvs. svara för föreningslivets och skolans produktioner samt distribution av minoritetsprogram av olika slag.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr276 (v) yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. beträffande *en folkbildningskanal i UR:s regi*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr276 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Sammanfattning.....	1
Motionerna	2
Vissa bakgrundsuppgifter	4
Utskottet	6
Inledning.....	6
Det framtida public service-uppdragets innehåll.....	6
Fråga om privatisering av programföretag.....	8
Programverksamhet	8
Funktionshindrades tillgång till radio och TV, m.m.....	8
Mediets genomslagskraft.....	11
Språkvård	15
Kulturell mångfald	16
Övriga frågor.....	17
Frågor om kryptering av SVT:s program m.m.	17
Distribution av public service-företagens program via Internet	21
Nordiska TV-sändningar	23
TV-reklam.....	24
Kanal för direktsända debatter	25
En folkbildningskanal i UR:s regi	26
Hemställan	26
Reservationer.....	29
1. Det framtida public service-uppdragets innehåll (mom. 1), (m)	29
2. Det framtida public service-uppdragets innehåll (mom. 1), (v)	30
3. Privatisering av programföretagen (mom. 2), (m)	31
4. Behovet av forskning om underhållningsvåld (mom. 6), (kd)	31
5. Program som innehåller våldsinslag (mom. 7), (kd).....	32
6. Konsumentens makt i mediasammanhang (mom. 8), (mp).....	32
7. Språkvård i radio och TV (mom. 9), (kd)	33
8. Språkvård i radio och TV (mom. 9, motiveringen), (m)	33
9. Kryptering av de program som SVT skall sända i marknätet (mom. 11), (m, kd, c, fp).....	34
10. Satellitdistribution av SVT:s program (mom. 12), (m)	35
11. En folkbildningskanal i UR:s regi (mom. 17), (v)	35